

СТАНОВИЩЕ¹

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Комуникационен мениджмънт на факти и данни), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 48 / 08.06.2022

Рецензент: доц. д-р Стела Ангова (УНСС)

Кандидат/и: Мая Димитрова Василева

¹ Забележка: Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници.

I. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса научно-образователна продукция

Материалите за конкурса са доказателство за разработване на оригинално и значимо научно поле. В своята изследователска и преподавателска работа тя развива две основни теми: (1) възникването и развитието на телевизионния жанр „вечерно шоу“ и (2) работа с факти и данни в цифрова среда. И двете теми са нови за българската медийната наука или недостатъчно разработени. Трябва да отбележа, че кандидатът намира сериозна връзка между темите, а именно забавлението чрез медии и дезинформацията. В текстовете са идентифицирани причините, сред които новата аудитория, която потребява медиите по различен начин и търси определен тип съдържание.

Кандидатът показва научна интуиция и научен потенциал да дефинира проблемно поле, да разработи изследователска методика, да покаже качествен анализ чрез емпиричен и сравнителен подход, да концептуализира и дефинира. В монографиите си кандидатът демонстрира теоретична дълбочина, научно-приложни и практико-приложни резултати.

Публикационната активност на д-р Василева показва целенасочена и задълбочена научно-изследователска работа. В текстовете ѝ се вижда научна отговорност и систематичен подход. И двете основни теми, върху които работи кандидатът са обществено значими и обогатяват българското медиязнание.

По първата научно-изследователска тема:

Д-р Василева разглежда токшоуто като влиятелен медиен феномен. Тя анализира динамиката на телевизионния пазар като се фокусира върху жанра „вечерно шоу“. Теоретичният преглед и анализ, както и събраната емпирика дават широк поглед върху глобалната и местната картина на развитието и налагането на жанра в телевизионния ефир. Подобен задълбочен поглед върху формата, особено от гледна точка на българския телевизионен опит, у нас отсъства. С публикациите си по темата кандидатът дава своя принос, архивирайки появата и динамиката на формата у нас. Работата ѝ надхвърля националните граници, тъй като събира на едно място световния медиен опит (американската и европейската практика) и научни изследвания. Темата за вечерното токшоу е развита в редица публикации, сред които бих посочила на първо място монографията „Ерата на вечерното токшоу: Продуциране на вечерно токшоу за онлайн платформи“ (София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021. ISBN: 978-954-07-5188-7). Предложена е историческа перспектива, която позволява на автора да прави паралели с българското развитие на формата и да обобщи практиките и тенденциите в българските развлекателни продукции. Като научно-изследователски принос приемам и авторските дефиниции на **вечерно токшоу, телевизионен формат на вечерно токшоу, творчески инструментариум на вечерно токшоу, концепция на вечерно токшоу.**

От гледна точка на създаване на нови класификации приносен момент се забелязва в предложената обобщена класификация на видовете токшоу. Също така като принос отчитам описаният примерен модел за професионалната роля на водещия във вечерното токшоу и съставянето на две илюстративни професиограми: 1. Матрица на професиограма на типовете водещи на вечерно токшоу и 2. Практическа професиограма на водещия на вечерно токшоу в българска телевизионна среда.

Други публикации, които показват интереса на кандидата към развиването на ново научно поле са (като не изброявам всички): „Телевизията – трансформация в глобално дигитално забавление“ (В: Медиите на 21. век.[online].31.01.2019, ISSN: 1315-3794) (студия); „Световните телевизионни формати – комуникация на универсални ценности“ (В: Медиите на 21. век: Онлайн издание за изследвания, анализи, критика, 30.07.2021. ISSN: 1314-3794); „Телевизията – трансформация в глобално дигитално забавление“ (В: Годишник на Софийския университет, ФЖМК, Т: 25, 2018, сс.153-176. ISSN: 1311-4883) (съавтор); „Новото вечерно токшоу – развлечение на различни платформи“ (В: Качествена журналистика и нова комуникационна среда, Publisher: FJMC, SU “St. Kliment Ohridski”, 2021, pp. 447-459. ISBN: 978-619-7567-07-6); „Световните телевизионни формати – комуникация на универсални ценности“ (В: Комуникациите на XXI век – Иновации, предизвикателства, тенденции. Съст.: Николай Михайлов. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2021, сс.119-130. ISBN: 978-954-07-5396-6) и др.

По втората тема:

Значимо изследване представлява хабилитационният труд – монографията „Работа с факти и данни в цифрова среда“ (София: БМГК Комерс ЕООД, 2022. ISBN: 978-619-92104-1-3). Фокусът е поставен върху журналистическа практика за качествена работа с факти и данни, появила се у нас заради множество непрофесионални действия по създаване и разпространение на недостоверна информация. Предложени са отговори на важни въпроси относно дезинформацията, които са от значение не само за медийните и академичните среди, но и за цялото общество. Проблемните полета на информационна среда са посочени чрез събирането и дефинирането на група понятия, „отклонения от нормалния комуникационен процес – мисинформация, малинформация, дезинформация, постистина, фалшиви новини, алтернативни факти, инфодемия, информационен безпорядък“. Те показват голям проблем пред журналистиката днес: недоверие в медиите, възход на дезинформацията, намаляване на експертното мнение. В теоретичен план изследването позволява на автора да концептуализира и дефинира комуникационен контекст на проблематизираната информация, а след това да създаде „карта на действие на глобалната партньорска мрежа на независими организации, журналистически мрежи, академични звена, платформи, сайтове и технологични хъбове, които възприемат работата с факти и данни като координиран отговор на противодействие срещу онлайн дезинформацията и пропагандата, допринасят за реформаторски политики на данните, консолидират комуникация на факти и данни“. Принос е дефинирането на новонавлезли понятия като фактчекинг, фактчекърство, фактчекър, истиномер.

Други важни публикации по темата са: „Теория за постистината. Идентификация и ограничаване на фалшивите новини“ (В: Медиите и комуникации на 21. век, Т: 2, бр. 1, 2018, сс. 91-97. ISSN: 2603-3801(Online), ISSN: 2603-3089(Print)); „Пътят до лъжата – фалшивите новини и постистината“ (В: Медиите на 21. век: онлайн издание за изследвания, анализи, критика, 07.09.2014. ISSN: 1314-3794); „Реторика и фалшиви новини“ (В: Реториката в съвременното общество. Сборник с доклади от конференция по реторика, 27-28.09.2017 г. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2019, сс. 168-177. ISBN: 978-954-07-4591-6).

Цялостната научно-изследователска работа на д-р Василева показва следване на ясно очертан академичен интерес. Този интерес може да се проследи и в научните проекти, в които участва или ръководи. Тя е ръководител на проекта „Качествена журналистика и нова комуникационна среда“, СУ „Св. Климент Охридски“, Номер на договора: № 80-10-91/ 15.04.2020 г.); 45 години профил "Телевизия"- образование на границата на две столетия, Номер на договора: №51/08.05.2014 2014); "Студентски практики- фаза 1, Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж 2020(ОП НОИР, съфинансирана от Европейски социален фонд за 2013-2014г., Номер на договора: BG05M2OP001-2.002-0001; "Съвременни модели на образование в Департамент "Кино, реклама и шоубизнес" на НБУ, финансиран от МОМН ОПЗЧР (външен експерт и оценител по Дейност 4: "Анализ на актуалността на учебните програми в бакалавърска и магистърска степен на обучение", Член, МОМН, Номер на договора: BG05PO001-3.1.07-0052 от 18.05.2013 г.); Телевизията в България 1954-2014 г. Програми-Журналистика-Регулация-Нови медии,ДФНИ-Ко1/13 от 12.2012г..

От справката се вижда също така научно ръководство на дипломанти, участие в научни конференции и в редколегия на научно издание.

II. Бележки и препоръки

Препоръката ми е да продължава да развива направленията и да не изоставя темата за качеството на медиите и медийното съдържание.

III. Заключение

Описаните публикации и дейности представят д-р Мая Василева като изследовател, автор, аналитик, преподавател и експерт, което ми дава основание да гласувам положително за избирането ѝ на академичната длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Комуникационен мениджмънт на факти и данни).

Заключението на становището трябва съдържа мотивирана, ясна и еднозначна положителна или отрицателна оценка (при повече кандидати участниците в конкурса се класират, като се посочват основанията за подреждането им).

Дата: 04.11.2022

Член на журито: доц. д-р Стела Ангова